

STORTINGET

Innst. 18 L

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 140 L (2019–2020)

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i lov om tilskudd ved avbrutt permittering (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

Til Stortinget

Sammendrag

Departementet foreslår i proposisjonen å gjeninnføre ordningen som ble etablert ved lov 23. juni 2020 nr. 99 om tilskudd ved avbrutt permittering, slik at foretak, stiftelser og organisasjoner som tar egne permitterte ansatte tilbake i arbeid, kan søke om tilskudd også for kalendermånedene oktober, november og desember 2020. Ordningen foreslås videreført for ansatte som var helt eller delvis permittert per 31. august 2020, jf. nærmere omtale i Prop. 142 S (2019–2020).

Norsk økonomi er fortsatt preget av den globale koronapandemien og de strenge smitteverntiltakene som ble innført her hjemme og ute i verden. Den midlertidige lønnstilskuddsordningen er ett av flere tiltak som ble iverksatt for å dempe de økonomiske virkningene av virusutbruddet. Lønnsstøtte vil etter departementets syn kunne avhjelpe situasjoner der bedrifter opplever usikkerhet omkring den økonomiske utviklingen, og kunne føre til at bedrifter raskere tar tilbake permitterte i jobb og dermed reduserer frafall fra arbeidslivet. Tiltak som sikrer arbeidsplasser og bidrar til at permitterte kommer i arbeid, vil også bidra til å dempe inntektsulikhet som oppstår som følge av virusutbruddet.

Hensikten med ordningen er at den permitterte skal tilbake i arbeid. Dette blir ivaretatt ved at tilskuddet legger til rette for minimum én måneds aktivitet ut over

månedene det gis støtte for. Den ansatte kan i henhold til forslaget til endringslov ikke permitteres på nytt, være under oppsigelse eller sies opp før 1. februar 2021. Arbeidsgiver kan heller ikke gjennomføre nye permitteringer, si opp eller redusere arbeidstiden til andre ansatte i sammenlignbare stillinger i perioden fra og med 31. august 2020 til og med 1. januar 2021. Øvrige vilkår i loven foreslås ikke endret og vil gjelde tilsvarende for en ny periode. For nærmere omtale av bakgrunn og vilkår for å motta tilskudd se lov 23. juni 2020 nr. 99 om tilskudd ved avbrutt permittering, Prop. 127 S (2019–2020) og Prop. 131 L (2019–2020).

For å kunne få tilskudd for en ansatt i juli og august må den ansatte være i arbeid hos arbeidsgiver ut september. For at virksomheten skal kunne søke tilskudd for en ansatt for oktober, november eller desember, må den ansatte være helt eller delvis permittert per 31. august 2020. De to periodene er med dette gjensidig utelukkende, og virksomheten kan bare søke om tilskudd for den enkelte ansatte i én av periodene; enten juli og august, eller oktober, november og desember.

Det kan forekomme at arbeidsgiver bare har omsetningsfall som kvalifiserer til tilskudd i én av månedene det kan søkes om tilskudd for. Departementet mener det vil være urimelig om det ikke kan søkes om tilskudd for denne ene måneden dersom øvrige vilkår er oppfylt. Arbeidsgiver vil derfor ha mulighet til å søke om tilskudd for én, to, tre, fire eller fem måneder.

Departementet viser i proposisjonen til at det kan reises mange motforestillinger mot lønnsstøtte, og at ordningen opprinnelig ble innført under forutsetning av at det var et engangstiltak. Arbeidsledigheten er på vei nedover, og en stor andel av de som nå er permittert, ville trolig komme tilbake i arbeid i løpet av høsten også uten lønns subsidie. At staten subsidierer produktiv ar-

beidskraft og arbeidsforhold som ellers ville kommet i stand av seg selv, er ikke bærekraftig og kan skape uheldige insentiver. Forslaget om gjeninnføring må etter departementets syn imidlertid sees i lys av at antallet permitterte fortsatt er usedvanlig høyt. Per 31. august var 89 800 personer helt eller delvis permittert, tilsvarende 3,2 pst. av arbeidsstyrken. Ordningen foreslås som et nytt engangstiltak, uten utsikter til forlengelse eller senere gjeninnføring.

En ny periode av ordningen er på usikkert grunnlag anslått å gi utbetalinger på om lag 300 mill. kroner i 2021. Anslaget bygger på at det vil bli søkt om tilskudd for å ta tilbake om lag 10 000 helt eller delvis permitterte ansatte. Forlengelse av ordningen vil i tillegg føre til merkostnader i Skatteetaten i 2021, herunder til IT-drift, veiledning, saksbehandling, klagebehandling og kontroll. Samlet anslår Skatteetaten merkostnadene til 30 mill. kroner.

Departementet viser til forslag om endringer i lov om tilskudd ved avbrutt permittering (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet) § 2 første og nytt annet ledd, § 5 første til fjerde og åttende ledd og § 6 femte ledd. Øvrige endringer foreslås gjennomført i forskrift.

Departementet foreslår at endringene trer i kraft straks.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fredric Holen Bjørdal, Svein Roald Hansen, Ingrid Heggø, Eigil Knutsen og Hadia Tajik, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, lederen Mudassar Kapur, Anne Kristine Linnestad, Vetle Wang Soleim og Aleksander Stokkebø, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad, Hans Andreas Limi og Sylvi Listhaug, fra Senterpartiet, Sigbjørn Gjelsvik og Trygve Slagsvold Vedum, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, fra Miljøpartiet De Grønne, Kristoffer Robin Haug, og fra Rødt, Bjørnar Moxnes, viser til at regjeringens vurderinger og forslag er nærmere omtalt i Prop. 140 L (2019–2020). Komiteen viser til at regjeringen foreslår å gjeninnføre ordningen som ble etablert ved lov 23. juni 2020 nr. 99 om tilskudd ved avbrutt permittering, slik at foretak, stiftelser og organisasjoner som tar egne permitterte ansatte tilbake i arbeid, kan søke om tilskudd også for kalendermånedene oktober, november og desember 2020. Ordningen foreslås videreført for ansatte som var helt eller delvis permittert per 31. august 2020. Komiteen støtter dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet etterlyste i vår en ordning med ekstraordinær lønnsstøtte for å motvirke at ledigheten skulle bite seg fast på et høyt nivå. Disse medlemmer ønsket derfor en slik ordning velkommen, selv om de etterlyste grundigere vurderinger fra regjeringen om innretningen. Disse medlemmer påpekte også at

«ordningen er foreslått å gjelde for juli og august. Disse medlemmer mener det er påkrevd at regjeringen gjør grundige vurderinger av utviklingen på arbeidsmarkedet og fremmer ytterligere tiltak fra august. Det vil være nødvendig med langt kraftigere tiltak enn hva regjeringen så langt har presentert for å sikre arbeid til alle.»

Disse medlemmer støtter en ny periode for ordningen, men er overrasket over at regjeringen i så stor grad nedjusterer de forventede effektene, uten at de foreslår endringer i innretningen. Disse medlemmer mener at med klarere krav, for eksempel til utbyttebegrensninger, ville det også vært mulig å gjøre andre endringer i ordningen som ville nedjustert risiko for misbruk og feilbruk av midler, samtidig som man kunne gitt arbeidsgivere som var villige til å satse på sine ansatte, et større insentiv til å gjøre nettopp dette. Disse medlemmer mener det er uforståelig at regjeringen ikke kompenserer for de nedjusterte forventningene til denne ordningen med andre tiltak, som for eksempel en økning i arbeidsmarkedstiltak for å hindre at ledigheten biter seg fast på et høyt nivå.

Disse medlemmer understreker at statlige støtteordninger av denne typen må rammes inn på en rettferdig måte; statlige midler skal sikre arbeidsplasser, ikke aksjonærer, og skal støtte opp under et trygt og seriøst arbeidsliv. Disse medlemmer viser til sine forslag i Innst. 364 L (2019–2020) om å stille krav til mottakerne blant annet om å avstå fra bonuser, lederlønnsøkninger og utbytte, at mottakerne ikke kan ha morselskaper i skatteparadis, ikke kan ha endelige vedtak/rettskraftige dommer mot seg knyttet til arbeidslivskriminalitet, sosial dumping, skatte-/avgiftsunndragelse eller brudd på utlendingslovgivningen samt at støtte ikke utbetales i tilfeller hvor den ansatte skal leies ut, med unntak av tilfeller der utleie er begrunnet i arbeidsmiljøloven § 14-13 (innleie mellom produksjonsbedrifter). Disse medlemmer mener fortsatt disse kravene må gjelde.

Disse medlemmer understreket i Innst. 364 L (2019–2020) at slike rettferdige krav «er av ekstra betydning i en slik ordning, ettersom fellesskapet kan ende opp med å betale lønnskostnadene for permitterte som uansett ville blitt hentet tilbake i jobb. En slik kostnad er akseptabel, da det viktigste er å unngå at ledigheten biter seg fast, men det gjør det desto viktigere å sikre at man stiller rettferdige krav».

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet vil understreke at det viktigste virkemiddelet for å få

ledigheten ned og folk i arbeid, er at Norge har lønnsomme bedrifter som har tilstrekkelig med oppdrag som man trenger arbeidsfolk til å utføre, og at offentlig sektor også brukes aktivt for å øke etterspørselen etter arbeidskraft. Disse medlemmer vil påpeke at avtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet om revidert nasjonalbudsjett og tiltakspakken i Innst. 360 S (2019–2020) ikke i tilstrekkelig grad tok inn over seg den alvorlige situasjonen som svært mange bedrifter og bransjer opplever, der det er fare for flere permitteringer i tiden fremover. Bygningsarbeideren, anleggsfirmaet, reiselivsbedriften – alle trenger de oppdrag. Uten tilstrekkelig mengde oppdrag vil det ikke være grunnlag for å ta permitterte tilbake i arbeid, selv om man for en avgrenset periode mottar lønnstilskudd som dekker deler av lønnskostnaden. Disse medlemmer viser til merknader og forslag i Innst. 360 S (2019–2020), der Senterpartiet foreslo en rekke kraftfulle tiltak for å bidra til økt aktivitet i hele Norge.

Disse medlemmer ser likevel at ordningen med lønnstilskudd ved avbrutt permittering vil kunne gjøre det enklere for en del bedrifter å øke aktiviteten og ta permitterte tilbake i jobb. Disse medlemmer slutter seg til at ordningen nå gjeninnføres for månedene oktober, november og desember 2020.

Disse medlemmer vil samtidig peke på at utformingen av lønnstilskuddet kan gi noen uheldige utslag. Selv om mange bedrifter har permittert ansatte under koronapandemien, er det også mange bedrifter som har strukket seg langt for å holde de ansatte i jobb til tross for reduksjon i aktivitet og omsetning. Disse medlemmer påpeker at disse bedriftene som har holdt ansatte i jobb på «egen regning», ikke får noen økonomisk støtte i denne ordningen.

Disse medlemmer påpeker at lønnstilskuddet kan påvirke konkurransesituasjonen på uheldig vis ved at de bedriftene som har permittert ansatte, kan få et tilskudd som ikke er tilgjengelig for de bedriftene som ikke har gått til det skritt å permittere ansatte. Disse medlemmer viser til egne merknader i Innst. 364 L (2019–2020) om at regjeringen burde vurdert spesifikt om det er behov for ytterligere innramminger av ordningen, som kan forhindre slike konkurransevridende effekter. Behovet for en slik vurdering forsterkes når ordningen nå gjeninnføres, og disse medlemmer påpeker at regjeringen nå har hatt svært god tid til å gjøre slike vurderinger.

Disse medlemmer viser til egne merknader og forslag i Innst. 364 L (2019–2020) om at den opprinnelige ordningen for lønnsstøtte ved avbrutt permittering kunne slå svært skjevt og urimelig ut ved at ordningen var avgrenset til et for kort tidsmessig «vindu» for når bedrifter kunne motta lønnstilskudd ved avbrutt permittering.

Disse medlemmer mente den gang det ville være fornuftig med lønnstilskudd også for bedrifter som først så mulighet for å ta tilbake permitterte ansatte i løpet av høsten, og at det derfor burde settes en senere sluttdato for ordningen. Selv om dette til dels svares ut ved at ordningen nå gjeninnføres, påpeker disse medlemmer at en senere sluttdato i den opprinnelige ordningen ville gitt virksomhetene en mye etterlengtet forutsigbarhet som de nå har gått glipp av, da ordningen ble gitt kort varighet for deretter å bli gjeninnført.

Disse medlemmer viser til at da Stortinget behandlet kompensasjonsordningen for uunngåelige utgifter i Innst. 232 L (2019–2020), ble regjeringen anmodet om å komme tilbake med et forslag til hvordan en viss minimumsbemanning kunne dekkes innenfor ordningen. Disse medlemmer påpeker at dette aldri ble fulgt opp av regjeringen. Disse medlemmer mente det var rimelig at en viss minimumsbemanning eller nøkkelpersonell ble ansett som uunngåelige faste kostnader, og dermed kunne dekkes gjennom kompensasjonsordningen. Disse medlemmer viser til merknader og forslag fra Senterpartiet i Innst. 365 S (2019–2020) om dette.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt mener tilskudd ved avbrutt permittering i prinsippet er en fornuftig ordning for å holde folk i jobb i en krevende periode for arbeidslivet, og er fornøyd med at en slik ordning ble vedtatt, i tråd med fagbevegelsens ønske. Disse medlemmer støtter at ordningen nå gjenopprettes. Disse medlemmer mener imidlertid ordningen skulle vært betinget av sosiale og økonomiske krav til selskapene omfattet av den, herunder krav hva gjelder seriositet, bonusutbetalinger, null oppsigelser, skatteparadis og utbyttenekt. Disse medlemmer mener fortsatt disse kravene må gjelde. Disse medlemmer viser videre til sine merknader og forslag i Innst. 364 L (2019–2020).

Disse medlemmer viser til at en svært liten andel av det opprinnelig bevilgede beløpet til ordningen er tatt i bruk, og at det dermed er tydelig at innretningen på ordningen kunne vært mer treffsikker. Disse medlemmer viser til at utsiktene for sysselsettingen fremover er svært usikre pga. utviklingen i smitte og smitteverntiltak. Disse medlemmer mener det er avgjørende med forutsigbarhet for varigheten av statens støtteordninger.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i desember 2020 med en sak om vurdering av videreføring av tilskudd ved avbrutt permittering i 2021.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i desember 2020 med en sak om vurdering av videreføring av tilskudd ved avbrutt permittering i 2021.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i lov 23. juni 2020 nr. 99 om tilskudd ved avbrutt permittering (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

I

I lov 23. juni 2020 nr. 99 om tilskudd ved avbrutt permittering (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet) gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

§ 2 Virkeområde i tid

(1) Tilskuddsordningen gjelder for kalendermånedene *juli, august, oktober, november og desember 2020*.

(2) Arbeidsgivere kan søke om tilskudd for *den enkelte ansatte enten for*

- a. *juli og august, eller en av disse månedene, eller*
- b. *oktober, november og desember, eller en av disse månedene.*

§ 5 skal lyde:

§ 5 Vilkår for tilskudd

(1) *For å kunne få tilskudd for juli og august eller en av disse månedene må den ansatte ha vært helt eller delvis permittert per 28. mai 2020. Den ansatte kan ikke permitteres på nytt, være under oppsigelse eller sies opp før 1. oktober 2020.*

(2) *For å kunne få tilskudd for oktober, november og desember eller en av disse månedene må den ansatte ha vært helt eller delvis permittert per 31. august 2020. Den ansatte kan ikke permitteres på nytt, være under oppsigelse eller sies opp før 1. februar 2021.*

(3) *Den ansatte må tilbake i arbeid i minst samme stillingsprosent som før permitteringen.*

(4) *Den ansatte må ha vært i arbeid hos arbeidsgiveren i hele perioden det søkes tilskudd for.*

(5) Enkeltpersonforetak og selskap må ha hatt et omsetningsfall på mer enn 10 prosent.

(6) Søkeren må utøve lovlig aktivitet.

(7) Søkeren må ikke være under konkursbehandling.

(8) Departementet kan gi forskrift til utfylling av denne paragrafen og fastsette nærmere vilkår for tilskudd. Departementet kan herunder gi regler som begrenser arbeidsgivers adgang til å gjennomføre nye permitteringer, oppsigelser eller arbeidstidsreduksjoner i perioden 28. mai til 1. januar 2021.

§ 6 femte ledd skal lyde:

(5) Tilskuddets størrelse graderes etter *den ansattes stillingsprosent ved permitteringstidspunktet og permitteringsgrad per*

- a. *28. mai 2020 for tilskudd for juli og august eller en av disse månedene*
- b. *31. august 2020 for tilskudd for oktober, november og desember eller en av disse månedene.*

II

Endringene under I trer i kraft straks.

Oslo, i finanskomiteen, den 6. oktober 2020

Mudassar Kapur

leder

Vetle Wang Soleim

ordfører